

Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 2

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1930/31

MOČ USODE

Premijera 30. oktobra 1930

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: MIRKO POLIČ

*Novosti za damske
plašče pravkar došle!*

**A. & E. Skaberne
Ljubljana**

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 30. oktobra 1930

G. Verdi: Moč usode

S tem delom se uvršča v naš repertoar za nas novi Verdi. »Moč usode« spada med njegova zrela, mojstrska dela ter pada časovno v grupo najpopularnejših del tega velikega italijanskega mojstra. Nastalo je po veliki trijadi: »Trubadur«, »Traviata«, »Rigoletto« in nekaj pred mogočno »Aido«. Izvedeno je bilo prvič v veliki stagioni italijanske opere v Petrogradu, in sicer leta 1862. V Milanski Scali je bilo nato izvajano v nekoliko spremenjeni obliki leta 1869., v Parizu leta 1867.

Razlog, da ni bilo doslej (kot tudi marsikatero drugo njegovo delo) stalno na svetovnem repertoarju, moramo pač iskati v dejstvu, da je Verdi s svojimi petimi najznamenitejšimi deli (Trubadur, Traviata, Rigoletto, Aida, Otello) pol stoletja obvladoval odre v taki meri, da ostala njegova dela (napisal jih je še 23!) niso mogla priti prav do besede. Pač mora biti velika moč v tej njegovi tvorbi, ako se sedaj, po mnogih brezplodnih poskusih, da bi se operni produkciji našla nova pot, vračajo vsi k njemu, k izvoru zdrave melodike in potentne dramatike.

»Moč usode« je ljudska opera v pravem smislu te besede. Libreto je napisal stalni Verdijev sodelavec F. M. Piave nekoliko pod vplivom tako zvanih usodnih dram, ki so bile posebno v modi v prvi polovici prejšnjega stoletja. Tekstovno pa je delo predelano zopet po Fr. Werfelu ter služi njegova oblika kot podlaga tudi za našo izvedbo.

I. Španski grand, markiz Calatrava, se protivi ljubezni, ki jo goji njegova hčerka Leonora do ameriškega priseljence, mešanca Don Alvara. Ta čaka na dogovorjeni znak, da bi prišel po njo in jo odvedel. Omahljivo Leonoro, katera si ne upa nastopati proti očetovi volji, postavi njena komorkinja Curra pred gotovo dejstvo. Vsa je pripravljena za beg. S težkim srcem se Leonora poslavlja od rojstnega doma, toda »temne jo slutnje begajo, skrivni glasovi jo svaré, čeprav srce le k njemu hoče«. Še ljubljenu Alvaru se upira, ki jo nagovarja na beg: »Tiho na rahlo bova jahala, nočko opojno vso presanjala. V mestecu bližnjem čaka duhovnik, ki naju na skrivaj poroči.« V njeni neodločnosti vidi nezaupanje do njega, mestica. Zato: »če ljubiti ne moreš, kot

ljubim jaz iskreno, bodi prosta!« Leonora se vda. Toda prepczno. Pot jima prestreže stari markiz. Za Leonoro se postavi Alvaro: »Čista je, nedotaknjena, čista kot svit neba je! Nje ne sodite, o mojem življenju le odločite.« Sam se razoroža, toda pistola se v padcu sproži od sebe in rani starega markiza, ki umirajoč preklinja hčer. Zaljubljenca obupana zbežita.

II. Leonora se je zatekla h puščavniku patru Kletu, ki ji svetuje samostan. Na poti sreča v obcestni gostilni svojega brata, ki preoblečen kot študent zalezuje begunca, da bi osvetil čast svojega doma. Toda nje ne more najti, a osovraženi mestic se je rešil z begom na morje. Don Carlos ne spozna svoje sestre, ker je preoblečena v moško obleko. Pač pa sluti nekaj ter izziva njenega spremljevalca mastra Trabuca, ki mu pa ne ostane dolžan odgovora. Poleg božjepotnikov pride v to družbo tudi vedeževalka Preziosilla, katera nagovarja vse za vojno, ki je vzplamtela v Italiji. V pozni uri odidejo vsi spat, Leonora pa zbeži. Pot jo pelje do bližnjega samostana.

Trudna do smrti prispe v zgodnji jutranji uri do samostana. Tu najde zavetje pred okrutnim bratom, daleč od ljubljeeagan Alvara, ki ga je na begu zgubila in ki je na njo bržčas pozabil. V težkem času se obrača Devici: »V tihojni glej, samoti tej, za težki greh se bodem pokorila. Moči mi daj, da me ne stre usodna moč obupa!« Mirni spev menihov ji vliiva novih moči. Zaspani vratar Melitone jo sicer sprejme precej nemilo: »Prijavim Vas; če se ne vrnem, lahko noč želim.« Gvardijan pride in spozna Leonoro de Vargas. Usmiljeno ji pokaže pot: »dotakni se križa življenja! Krist otme te pekla in trpljenja!« Ona hoče le Bogu služiti: »Naj v votlino grem v skalovju, pokorit se za pregreho!« Več ne mara med svet; ostaviti ga hoče; živeti sama. Gvardijan ji bo prinašal hrane. Pred došlimi menihi, ki jo sprejmejo v svoj krog, ji obljublja: »če nevarnost bi ti pretila, če bi smrt pred te stopila, v urah bolesti v urah bridkosti, z zvončkom naznani, da si v skrajni sili. In na pomoč ti bomo priskočili.«

III. Do prednjih postojank združenih špansko-italijanskih čet pride sovražna patrula. Tudi Don Alvaro je na bojišču. Kot stotnik Hereros si je pridobil slavo in čast. Ali nič mu ne prinese miru. Ne more pozabiti Leonore, ne sramote, v katero so ga pahnili, njega, slavnega potomca iz rodu Inka. Iz sanjarenja ga zbudi bojni hrup. Don Carlos, ki se le nekaj dni nahaja pri četah pod imenom de Bornos, je padel v zasedo sovražne patrule, toda hitra pomoč stotnika Herera ga reši pogina. Tu na bojnem polju skleneta prijateljstvo ter nadaljujeta skupno zasledovanje sovražnika.

Toda kmalu prineso ranjenega Herera v lazaret. Tu zaupa prijatelju zavoj, katerega naj po njegovi smrti sežge. Pod prisego se Don Carlos obveže, da bo to izpolnil. Toda nekaj ga vznemirja: Pri omenitvi imena Calatrave se je ranjenec zdrznil. Mar mu je znana njegova sramota? Ali pa ... je mar on sam oni mestic? Zavoj bi mu to lahko pojasnil. Toda veže ga prisega. Moral bo

poiskati druge dokaze. Zavoj, ki ga vrže na mizo, pa se slučajno odpre. V njem najde sliko svoje sestre: »O, Alvaro, ušel si smrti; da padeš v roke moje!«

V sestreljenem mestecu Velettri se je vtaborila združena vojska. V živo vrvenje, kjer se med vojake mešajo razni prodajalci, kjer se zabavajo lahkoživke in najrazličnejši dotepenci, prispe tudi fra Melitone, da s svojo pridigo (po Schillerjevem vzoru) spreobrne pregrešno trumo. Toda za svoje nauke, ki jih predava s preveliko gorečnostjo, je skoraj tepen. Reši ga Preziosilla, katera odvede s svojim veselim rataplanom celo trumo za za seboj. Don Alvaro je okreval. O tem se prepriča Don Carlos, ki mu razodene, da ga je spoznal kot morilca svojega očeta. Zato ga hoče izzvati na boj; temu pa se upira Don Alvaro. Zaman mu skuša dopovedati svojo nedolžnost, svojo čisto ljubezen do Leonore, ki je sedaj v nebesih, saj na svetu je ni mogel nikjer najti. Ko izve od Carlosa, da še živi, mu ponuja, da bi jo skupaj iskala, saj se ga ni treba sramovati, sin je očeta junaka. Toda Carlos nima za to smisla, on hoče le eno, osveto! Bijoča se oficirja razdeli vojaška straža, katera odvede pobesnelega Don Carlosa. V tem se porodi v Alvaru rešilna misel: »Zbežim v samostan sedaj, oltar me odreši gorja in pekla!«

IV. Sedem let je minulo. V samostanu deli fra Melitone revežem hrano. Toda ti niso kar nič zadovoljni z njegovo osornostjo in grobstvo: »vse boljši bil vaš prednik je. oče Rafael«. To razburi gorečnega patra v taki meri, da spodi vse iz dvorišča. Na ukor gvardijana, ki mu postavlja za vzgled ponižnost brata Rafaela, češ: »trpljenje brez primere, številne abstinence in stroge penitence skalile so mu duše sveti mir...« jadikuje: »Postim se, molim, čujem, življenje otežujem, a zame svet ima le sovraštvo in prezir.«

V samostan pride kavalir, ki želi patra Rafaela. Osoren je, razburjen. V njem spoznamo Don Carlosa, ki je po dolgem iskanju prišel Alvaru na sled: tu ga je našel, kjer se je skril v obleko lažno. Toda Rafael-Alvaro ni več dostopen za posvetne stvari: »tuj mi je svet sovraštva, strast me nič več ne gane, motnje so pokopane, v srcu več mržnje ni!« Kot duhovnik prisega, da je ljubil čisto in pošteno. Vse tvega, da bi omehčal neizprosne nasprotnika. Kleče ga prosi usmiljenja. Toda Carlos ima zanj le besede zaničevanja in žalitve. Že je Alvaro pograbil za ponujeni mu meč, toda spet se obvlada: »ne, ne bo pekel me zmoget, stran, odidi!« Toda največjega ponižanja, udarca, ne prenese njegov viteški duh. Spet pograbi meč. Nasprotnika odhitita iz posvečenega mesta, da daleč od njega obračunata.

Nehote se približata mestu, kjer živi spokorna Leonora. Težko čaka svojega konca: »Pokoj duši daj, pošlji ga stvarnik moj. Kako srce mi žgo spomini, od prečutih noči je duh bolan; in to neskončno hrepenenje miru ne dá mi noč in dan.«

V dvoboju pade Don Carlos. Napol blazen išče Alvaro pomoči pri puščavniku. V njem spozna svojo Leonoro, katera v težki

uri z zvonjenjem poziva na pomoč. Ko izve, da ji brat umira, mu hiti na pomoč. Don Alvaro blazni: »Usoda besna, jaz se ti rogam! Moja je Leonora! Ob grehu bom razpalil ljubezni žar!«

Prihiti gvardijan, podpre omahujočo Leonoro, besneža pa miri: »Brat moj, ne kolni gospoda Boga, ker ne razumeš, zakaj te kaznuje; kajti skrivnostne so božje postave, z umom človeškim jih pojmil ne boš! Moli, moli!« Leonora umira mirna in blažena, saj »kmalu iz sna zbudim se v večni ljubezni!« Gvardijan tolažeče oznanja: »Duša živi!«

Drobž

Julij Betetto na državni operi v Münchenu. Odlični naš basist g. J. Betetto je sprejel za dobo svojega dopusta angažma na državni operi v Münchenu. Tako namerava priti zopet malo v širši svet, kjer se hoče afirmirati in udejestvovati, ter nato še bogatejši na izkušnjah posvetiti vse svoje moči napredku našega zavoda. Doslej je nastopil s polnim uspehom v partijah Sarastro (Čarobna piščal), Collin (Bohème), Caspar (Čarostrelec), Tommaso (V dolini) in Crespel (Hoffmannove pripovedke). V prihodnjih dneh pa nastopi še v Tannhäuser (Hermann) in Lohengrinu (kralj Henrik). V teku sezone bo nastopal tudi na našem odru.

*

Krstna predstava nove opere »Ljubljeni glas« od J. Weinbergerja (čigar »Švanda dudak« je pri nas tako lepo uspel) bi se morala vršiti v teku novembra tega leta v državni operi v Münchenu. Kakor smo doznali, pa so jo zaradi praških demonstracij proti nemškimi zvočnim filmom odstavili z repertoarja. Ni še znano, kje in kedaj se bo sedaj vršila njena krstna predstava.

*

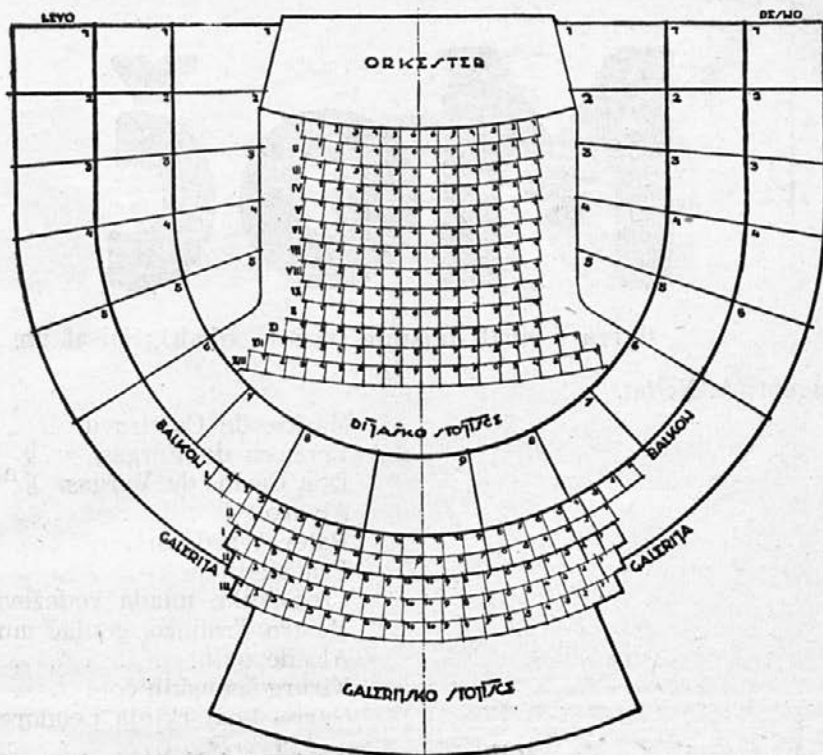
Opera v Beogradu pripravlja kot naslednje novosti Mayerbeerjeve »Hugenote« in Wagnerjevo »Valkiro«; zagrebška pa Beethovnovoga »Fidelia« in dr. Širole komično opero »Citara i bubanj«, ki jo nameravamo izvajati tudi v Ljubljani.

*

Prvi koncert združenega gledališkega orkestra in orkestralnega društva Glasbene Matice se bo vršil dne 7. novembra t. l. v veliki dvorani hotela »Union« pod vodstvom ravnatelja opere g. M. Poliča. Program je določen kakor sledi: 1.) A. Glazunov: Koncert za violino z orkestrom (solist virtuoz g. K. Rupel). 2.) G. Mahler: Žalne pesmi za mrtvo dečo za glas in orkester (solistinja ga. V. Thierry-Kavčnikova). 3.) P. Čajkovskij: IV. simfonija f-mol za veliki orkester. Vsa ta dela se v celoti izvajajo v Ljubljani prvič. Orkester bo sestavljen od približno 80 članov. Pozdravljamo pristrčno to kolaboracijo teh dveh velevažnih grupacij ter želimo, da bi iz tega sodelovanja izviral kolikor več koristi za naše mesto in njega kulturni napredek.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: M. Polič. — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

POPRAVILO!

Pisalnih — Računskih strojev

JAMSTVO!

Prešernova ulica 44

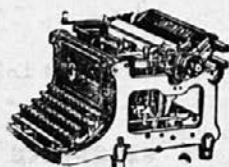
Telefon intr. 2636

Ivan Legat, Ljubljana

Samoprodaja najboljšega
pisalnega stroja

CONTINENTAL

(WANDERERWERKE)

Moč usode

Opera v štirih dejanjih (osmih slikah). Spisal Fr. M. Piave, D. Werfelovi predelavi priredil N. Štritof. Uglasbil G. Verdi.

Dirigent: A. Neffat.

Režiser: M. Polič.

Markiz de Calatrava	D. Zupan
Leonora de Vargas } njega otroka	I. Juraničeva k. g.
Don Carlos de Vargas }	P. Grba
Alvaro	Št. Marčec
Pater gvardijan	E. Rumpel
Fra Melitone	V. Janko
Preziosa, mlada vedeževalka	M. Kogejeva
Mastro Trabuco, gonjač mul	B. Sancin
Alcade	S. Magolič
Kirurg španskih čet	A. Perko
Curra, komorkinja Leonore	N. Španova

Patri, gonjači mul, španski in italijanski vojaki, ljudstvo, prodajalci, reveži.

Godi se: prvo dejanje v Sevilli; drugo in poslednje v okolici španskega samostana; tretje v Italiji.

Čas: v sedemnajstem stoletju.

Dekoracije po osnutkih V. Uljančičeva. Plese naštudiral P. Golovin.

Blagajna se odpre ob pol 8. uri

Načetak ob 8. uri

Konec ob 11. uri

Parter: Sedeži I. vrste	Din 46
" II. - III. vrste	40
" IV. - VI. "	38
" VII. - IX. "	35
" X. - XI. "	30

Lože: Lože v parterju	180
" I. reda 1-5	180
" 6-9	200

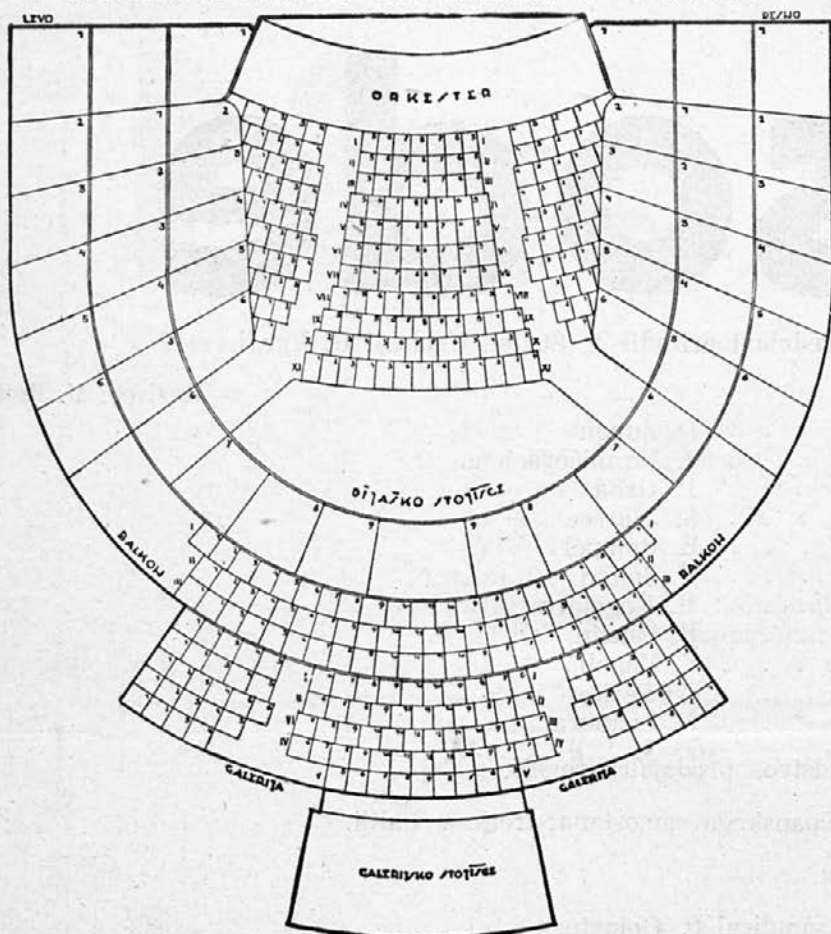
Lože: balkonske	Din 100
"	120
Nadaljni ložni	25
" v parterju	25
" v I. redu	30
" na balkonu	20

Balkon: Sedeži	30
"	25
"	18

Galerija: Sedeži I. vrste	Din 16
" II. "	14
" III. "	14
" IV. "	10
" V. "	10
Stojišče	4
Dijaško stojišče	7

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagovni opremnem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Prvi prostor

med najboljšimi in najcenejšimi dnevniki zavzema

Publiska služba v pisarni

Prejemniki naročajo pri Uradu za tiskanje in knjigarništvu, Ljubljana, Priloga Slovenec, ul. Maršala Tita 10, I. nadst. tel. 211 10 10.

Prejemniki pri naročajo pri Uradu za tiskanje in knjigarništvu, Ljubljana, Priloga Slovenec, ul. Maršala Tita 10, I. nadst. tel. 211 10 10.

LETO LVIII

SLOVENEK

z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

v Ljubljani v torek 8. julija 1960

ŠTEV. 157

I. ODZIA

CENA 2 DIN

Čakajte! Slovenec je bil prvi slovenski dnevnik, ki je vseboval prilogo. Priloga Slovenec je bila prvi slovenski dnevnik, ki je vseboval prilogo.

Imate tudi dva dodatna dnevnika, ki sta v paketu za 300 din.

Čitajo ga vsi in se vedno poslužujejo njegovih **malih oglasov!**

Po gledališču sestanek v

KAVARNI „EMONA“

prvovrsten salonski in jazz orkester

V restavraciji dnevno

PLES

Točna postrežba

Solidne cene

Delniška družba pivovarne

„UNION“

priporoča svoje izborno svetlo in
črno pivo v sodčkih in steklenicah
Izdeluje tudi prvovrstni kvas in špirit

LJUBLJANA - MARIBOR

Brzozjavni naslov: Pivovarna Union,
Ljubljana, Maribor

Telefon: Ljubljana št. 2310, 2311
Maribor št. 2023

DOBRA MISEL!

ZAVARUJEM SI ŽIVLJENJE,
to je: ko pridem v leta, mi naj izplača
banka „Slavija“ kapital, ki mi bo v
gmotno, sedaj pa že v moralno oporo

Domača zavarovalnica:

Jugoslovanska zavarovalna banka
„Slavija“ v Ljubljani

se priporoča za vse vrste zavarovanj

TELEFON ŠT. 2176

Elitni kino Mafica

Tel. 2124

Edini zvočni kino v Ljubljani
z najboljšo svetovno zvočno aparaturo
WESTERN ELECTRIC

V mesecih oktober in november prinašamo sledeče
premiere izbranih najboljših svetovnih velemov:

„No, no Naneta“

Čarobna filmska opereta v naravnih barvah
Najboljši pevci, balet, razkošje

„Smej se in plakaj!“

Najnovejši govoreči film s slovitim **Al Jolsonom**
v glavni vlogi
Sodeluje tudi mali **Darvey Lee** (Sonny Boy) v
vlogi kot **Little Pal**

„Tango ljubezni“

Briljantna filmska opereta
V glavni vlogi **Willy Forst** (znan in priljubljen iz
velemov „Atlantik“ in „Dvoje src v $\frac{3}{4}$ taktu“)

„Ljubljenec bogov“

Najnovejši govoreči velemov **Emila Janningsa**

„Cilly“

Najrazkošnejša, najslajša filmska opereta, kjer nastopa
najlepša žena Amerike, slovita **Marilyn Müller**